

saaledes som Forholdene foreligge hos os, kan man ikke undlade at henlægge Embedsstudierne til Universitetet og ikke undlade at fordrø af Universitetet, at det skal meddele den Forberedelse og Undervisning, der kræves til Embedsstudierne. Derved kommer man ganske vist til at sjerne sig noget fra den Ide, som vistnok i og for sig er meget smukt og rigtig, nemlig at Universitetet skulde være en rent videnskabelig Højskole, idet man bliver nødsaget til at forsøge paa saa godt som muligt at forene begge Hensyn. Universitetet skal naturligvis til den ene Side være en videnskabelig Anstalt, og det saameget mere, som vi Hertilands ikke have og ikke kunne faa noget som helst andet, der kan betegnes som Saadant, men paa den anden Side skal det ogsaa være en Embedsskole, saaledes tror jeg, at man absolut maa stille Universitetet under vore smaa Forhold. Vel veed jeg, at man paa andre Steder har omgaaedes med den Ide, — skøndt jeg ikke tror, den er sat i Vært nogetsteds — at lade enkelte Universiteter indtage en saadan ren, fri Stilling; men det har da ogsaa været paa saadanne Steder, hvor man har kunnet henvise de egentlige Embedsstudier til andre Institutioner end til Universitetet. Hertilands vil man ikke kunne gjøre det, og derfor vil man ogsaa vedblive at forlange, at Universitetet skal indtage den Stilling, det nu har til disse Studier. Det er ganske vist et Tryk, en Indskrænkning og en Byrde for Universitetslærerne, men jeg ser ikke, at det er muligt at undgaa det, og man vil derfor under vore smaa Forhold, i de Fakulteter, hvor Embedsstudierne spille en overveiende Rolle, altid være stillet noget vanskeligt. At man nemlig hverken kan eller bør indskrænke sine Forelæsninger udelukkende til Examensforelæsningerne, vil være klart, thi det vilde være aldeles at tabe af den Rolle, som Universitetet bør spille i Henseende til den videnskabelige Udvikling. Man kan heller ikke slavisk binde sig til visse bestemte Grændser i Henseende til Tid og Omfang. Dersom saaledes en Mand finder sig foranlediget til at anstille dybere Undersøgelser i en enkelt Retning, vilde det være i høieste Grad urigtigt, om han skulde være affaaeren deraf, men paa den anden Side lægger den

Omstændighed, at Universitetet skal være en Embedsskole, dog det meget betydelige og besværlige Baand paa Professorene, at de ikke kunne vælge isolerede Emner af Videnskaben, der særlig tiltale dem, men ere nødsagede til hver især at gennemgaa hele Faget, ja som oftest mere end et Fag, medtagende Alt fra Begyndelsen til Enden. Dette sker nu; det er tilbvisse en Byrde, og der gaar ved den Lethed endel Kræfter tilspilde, om jeg maa bruge det Udtryk, men jeg tror, at det er en Nlempe, som er uafskillelig fra den Stilling, som Universitetet under vore smaa Forhold maa indtage. — Naar man nu spørger, hvad Alt dette da vedkommer Spørgsmaalet om Examenskommissioner, saa vil jeg sige, at ligesaa vist som Examenskommissioner overmaade godt kunne existere og maaske ere det Principrigtigste, naar man vil indrømme Universitetet den af mig først berørte Stilling, saa at det bliver en rent videnskabelig Anstalt, det som saadan ikke har med Embedsstudierne at gjøre og altsaa heller ikke har nogen Forpligtelse overfor dem, — ligesaa vist tror jeg, at det vilde være i høieste Grad skadeligt at indføre Examenskommissioner, især naar de udelukkende skulle bestaa af Folk udenfor Universitetet, under den anden Forudsætning, nemlig, at Universitetet ligesom hidtil skal vedblive at meddele Undervisning for Embedsstudierne, thi saa er det ikke muligt at vedligeholde Overensstemmelse mellem Undervisningen og Proven. Der er da ikke nogen som helst Garanti for, at saa ikke disse to Ting gaa hver sin Vej, at ikke Proven afholdes fuldstændig uden Hensyn til Forberedelsen, ligesom der ved Forberedelsen ikke tages noget som helst Hensyn til Proven. De, som prøve, kjende nemlig ikke Forelæsningerne, og de, som holde Forelæsningerne, kjende ikke Proven. Vi bevæge os jo nemlig her paa et Gebet, hvor det ikke er muligt saaledes ved skarpe Omrids at betegne, hvad der skal fordrøes til Proven, og hvad der skal meddeles ved Forelæsningerne, det er en Umulighed at give en saadan Betegnelse. Der vil altid blive et ganske overordentligt stort Spillerum for Vilkaarligheden, og det ikke blot for de forskjellige Meninger, men ogsaa i Henseende til selve Stoffet, i Henseende til, hvad man